

Oponentský posudek na diplomovou práci Z. Jandové „Tělesné zakotvení psychických prožitků, pocitů a stavů jedince“

Cílem diplomové práce je zjistit, kde lidé v těle vnímají základní emoce a zda existuje mezi lidmi obecnější shoda v umístování prožívání těchto základních emocí v tělesném schématu. V tomto smyslu si autorka klade za cíl vytvořit tělesnou mapu emocionality. Takto postavený cíl práce nevyhnutně vyžaduje v teoretické části vyjít od vymezení emocí a charakteristiky základních emocí.

Vymezení emocí je hodně složité a je samozřejmě věcí autorky, kterých vymezení se přidrží. Ačkoli se opírá o zcela novou literaturu, nelze opomíjet roli kognitivních procesů, resp. teorii ohodnocení pro výklad emocí, která má poměrně dlouhou historii (Arnoldová, Lazarus, Frijda) a která dnes jednoznačně dominuje pojetí emocí. U obecných charakteristik emocí se dnes hovoří spíše o jejich funkcích, které se navíc často používají k vymezení emocí jako takových, než o nejednoznačných a poněkud problematických charakteristikách (týká se zejména polarity). Základní emoce (kap. 5) autorka popisuje poněkud podrobněji, protože s nimi pak pracuje v empirické části. Jejich výčet se obvykle pohybuje mezi 6 až 8 emocemi; snad bylo vhodné hned na s. 28 uvést jejich širší výčet. Poněkud nezvykle působí odpor (většinou se uvádí znechucení či opovržení) a dovolil bych si upozornit, že hněv a zlost nejsou totéž (viz též s. 28). Při popisu výrazu emocí bych doporučoval držet se kódovacího systému FACS (Ekman, Friesen, Hager, 2002), který je detailně propracovaný a široce přijímaný.

V empirické části autorka popisuje průběh a výsledky výzkumu, jehož cílem bylo především zjistit, kde lidé v těle lokalizují prožívání emocí. Tento obecnější záměr je pak specifikován do šesti otázek, resp. hypotéz. Ve výzkumu byl použit standardizovaný dotazník SUPSO a dotazník speciálně vytvořený pro tento výzkum. Tento dotazník obsahuje mimo jiné schéma lidského těla, ve kterém měli respondenti barevnými pastelkami vyplnit tu část těla, ve které prožívají základní emoce a kde pociťují nejvíce energie. Výzkumu se zúčastnilo 72 osob ve věku od 18 do 55 let (kompletní charakteristika je graficky přehledně zpracována). Autorka postupně uvádí výsledky vztahující se k jednotlivým hypotézám, z nichž jedna nebyla potvrzena. K nejzajímavějším výsledkům patří např. odlišné umístování energie a emocí v těle, přehled četností lokalizace emocí v jednotlivých částech těla, rozdílné tělesné lokalizace pro základní emoce apod. Celá výsledková část je velmi pečlivě a detailně zpracována.

V teoretické části bylo možné problematiku emocí zpracovat poněkud přesněji, a jasněji vyjádřit zastávané pojetí emocí. Oproti tomu empirická část působí velmi uspořádaně, výsledky jsou podloženy statistickými údaji přehledně vyjádřenými v četných tabulkách a grafech. Práce má velmi bohatou a věcnou diskusi, shrnutí výsledků a závěr. Je napsána čtivým a srozumitelným jazykem.

Závěr: Předložená diplomová práce Zuzany Jandové splňuje po všech stránkách požadavky na ni kladené, a proto ji doporučuji k obhajobě.

Navrhované hodnocení: výborně

Praha, 6. ledna 2012

I. Slaměník